

פניני הדרה היומי

לקט פנינים יקרים ונחמדים על סדר הדרה היומי

שבת דף טז-כב | פרשת ויקרא | גליון מס' יב

דף טז:

מעשה בשל ציון שעשתה משתה לבנה. ונטמאו כל כליה. ושברתו, ונתנתן לצורף, וריתכן, ועשה מהן כלים חדשים - בס' חשוקי חמד (ראש השנה דף כז). הביא בעניין זה נידון מעניין בראובן שהציע לשמעון לקנות גביע של אחד הצדיקים המפורסמים, שמעון האמין לראובן ושילם לו על הגביע הון עתק, לאחר זמן נודע לשמעון, שראובן היה לו גביע של אותו צדיק, והתיך אותו, כי היו בו חורים ולא ניתן לסתמם, לכן התיך אותו ויצרו מחדש, והוא נחשב אצלו הגביע של הצדיק.

נשאלת השאלה, האם זה מקח טעות כיון שהגביע המקורי ניתן, בטל ממנו שם גביע של הצדיק, ופנים חדשות באו לכאן, או שמא עדיין שמו עליו, ואפשר להחשיבו לגביע של הצדיק. ואחר שדן בזה בכמה צדדים כתב דלכאורה יש להביא ראיה שגביע שהתיכוהו לכסף, וחזר ויצק את הכסף לגביע, פנים חדשות באו לכאן, ולא נחשב לגביע הישן, שהרי נאמר בשבת (דף טז ע"ב) מעשה בשל ציון המלכה, שעשתה משתה לבנה, ונטמאו כל כליה ושברתו, ונתנתן לצורף וריתכן ועשה מהן כלים חדשים, ואמרו חכמים יחזרו לטומאתן ישנה, מאי טעמא? משום גדר מי חטאת נגעו בה. משמע שמן התורה אין הכלי המהותך חוזר לקדמותו, ורק מדרבנן חוזרים לטומאתם הישנה, אם כן נפשוט שבשאלתנו אין הגביע נחשב לגביע של הצדיק, ויש לדחות ראיה זו, משום שלגבי טומאה מאחר והטומאה פרוחה כשהכלים נשברו, מהיכן תשוב הטומאה, הרי פרוחה לה הטומאה, ואפילו אם נוצר חור כמוציא רמון, ושוב תקנה כבר פרוחה הטומאה ממנה, אבל בענייננו בנוגע לחשיבות הכלי, יתכן שחשוב, וחזר לקדמותו.

דף טז:

נעצו חרב בבית המדרש וכו' - כתב הגאון ר' משה פיינשטיין זצ"ל באגרות משה (או"ח ח"ה סי' כ) דמה שמקשה חכם אחד מהא דאסור ליכנס לבית המדרש בכלי זיין (סנהדרין פב ע"א), י"ל דלצורך גדול כדי שיתבררו ההלכות, מותר להכניס חרב לבית המדרש. [וכן בשו"ת עטרת פז יישב כע"ז את הא דאיתא במדרש רבה (רות פרשה ד סי' א) שיתרא הישמעאלי נעץ חרב בבית המדרש ואמר או אהרוג או אהרג, עד שאתקיים הלכה זו עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית. ע"ש. שבהיות ודבר זה היה לצורך כדי להעמיד את ההלכה על תילה ובוריה, וראה יתרא הישמעאלי שאין מנוס בדרך אחרת להעמיד ההלכה אלא רק בדרך זו, להכי שפיר שרי דהוי צורך. וע"ע בחשוקי חמד סנהדרין פב].

אך הק' האגרו"מ שם דמה היו יכולין לעשות בהחרב, וכי איכא חיוב מיתה על מי שאינו רוצה לומר דעתו באיזה הוראה, ואף מדין כופין לעשות מצות עשה שהוא בלא שיעור אלא אף עד שתצא נפשו כדתניא בכתובות (פו ע"א), פשוט וברור שאסורין להכותו בחרב שהוא להורגו. ע"כ

וראה בשו"ת חבצלת השרון להגאון מטרנופול סצ"ל (ח"ב סי' י"ב) בתשובתו להאדמו"ר ר' שלום משאץ בלונדון בענין חינוך הנערים כתב בתוך תשובתו ששמע מזקן אחד משמו של בעל ערוך לנר ביאור הגמרא בסנהדרין (צד ב) נעץ חזקיהו חרב בפתח בית המדרש ואמר כל מי שאינו עוסק בתורה ידקר בחרב, וקשה מדוע לא נעץ החרב בחוץ, בשווקים וברחובות, לאיים עליהם להכניס אותם ללמוד. אלא שמי שאיננו רוצה ללמוד, אותו א"א להכריח שיכנס לביהמ"ד מבלי שיבין מעלת התורה. אבל מי שכבר נכנס ללמוד, בזה נעץ חרב על פתח ביהמ"ד שלא יערבו קודש וחול ביחד.

כתב החתם סופר (שבת דף קמ:): 'מה שנראה לי שנולד לך זה מנהג החדש חידושים יותר מדאי ... אכן ע"י החידושים בכל דף ועמוד ע"ז זוכר הכל ומילתא דתמיה מידכר דכירא, והנסיון מעיד לנו ע"ז ויודע אני בעצמי.'

דף יז:

אין פורסין מצודות חיה ועופות ודגים אלא כדי שיצודו מבעוד יום ובית הלל מתירין- וכתבו התוס' דאם תאמר, ומנא ידע מתי תבא החיה. ויש לומר, דמיירי בפורש בחורשין דמצויות שם חיות. ומיירי נמי בענין שלא יוכל לצוד במצודה יותר מחיה אחת או שתיים. דאם לא כן, מה מועיל מה שיצוד מבעוד יום. והא אכתי יוכל להמשיך ולצוד בשבת.

ויעויין בשפת אמת שכתב, דתירוץ זה אתי שפיר רק לטעמא דגזירה. אבל אם טעם האיסור הוא משום שביתת כלים, אפילו בחורשין נמי יש לאסור. דהא ספיקא דאורייתא הוא, ושמא לא יצוד מבעוד יום.

אך נראה דכבר הרגיש בזה המאירי. וכתב דשרי משום ספק ספיקא. דשמא יצוד קודם השבת. ואם תמצוי לומר דלא יצוד, אפשר דלא יצוד בשבת אלא לאחר השבת.

דף יח.

אין נותנין חטים לתוך הרחים של מים כו' מפני שמשמעת קול- חידוש גדול כתב בשו"ת אגרות משה (אורח חיים חלק ד סימן ע) בענין העמדת שעון מעורר בע"ש שיצלצל בשבת ולענין להעמיד שעון שיש בו דבר המצלצל לפני שבת על הזמן שיצלצל שבת בבקר כדי שיעירו לזמן התפלה, הנה אם הוא קול כזה שלא נשמע אלא בחדרו שהוא לעצמו אין בזה איסור אבל אם נשמע גם חוץ מחדרו שנשמע להרבה הלנים בביתו וכ"ש כשנשמע לחוץ אסור מצד גזירת השמעת קול דנתנית חטין לתוך רחים של מים כשיטחנו בשבת כדאמר רבה הטעם בשבת דף י"ח ע"א דאושא מלתא, ואיפסק ברמ"א סימן רנ"ב ס"ה ומסיק טעם למה שמותר להעמיד כלי משקולת שקורין זייגער (שעון) בע"ש אף על פי שמשמיע קול להודיע השעות בשבת כי הכל יודעין שדרכן להעמידו מאתמול וכן הביא הב"י ס"ס של"ח מהאגור, הרי אף שהוא קול הנעשה בבית ואינו גדול כל כך כקול רחים בשבת נמי היה אסור אי לאו הטעם דהדרך הוא להעמיד אף בחול פעם אחת במעת לעת ולא יחשדו שעשה זאת בשבת, שא"כ הוא כמפורש שהעמדת השעון להקיץ בבקר הוא דבר שעושין בחול דוקא בלילה בעת שהולך לישן הרי אם נשמע לחוץ או אף בבית בשאר החדרים כשיש שם עוד אינשי דהא אף קול הודעת השעות הזייגער לא נשמע יותר מזה והיה אסור אי לאו שידוע לכל אשר מעמידין רק פעם אחת במעל"ע.

דף יט.

אין מפליגין בספינה פחות מג' ימים קודם לשבת וכו' בדין זה יש לנו שש ביאורים ושיטות בראשונים:

ובן גיסי הגרא"י קניבסקי שליט"א הביא ראייה שעדיין נחשב לגביע של הצדיק, שכתב הרמב"ם (כלי המקדש פ"א הי"ג) כלי שרת שנשברו מתוך אותם ועושה אותן כלי אחר, ואין קדושתן מסתלקת מהן לעולם. הרי שלמרות שהתיכו את הכלי שרת, ועשו מהם כלי חדש, קדושתן נשאר, ואולי גם בעניננו כן.

אקפח את בני שזו הלכה מקופחת- כתב המהרצ"ח: דרכו של ר' טרפון שהיה נשבע בבניו עיין (ב"מ פ"ה ע"א) יש בן לאותו צדיק אשר היה מקפח את בניו. ועיין רש"י ועיין מדרש רבה מקץ ס"פ צ"א אם אמרו לפני ר"ט דבר שאינו נכון לפניו. אמר לא ירד בני עמכם. והתימה על רש"י בפ"י למדרש שפ"י ענין רחוק ודחוק ובאמת דרכו של ר"ט לישבע בחיי בניו.

ובר' פרחיה (מסכת שבת דף קטז). איתא: אקפח וכו'. כלומר ימותו בניו. ואמרינן במסכת מציעא יש בן לאותו צדיק שהיה אומר אקפח את בני. כלומר כשנפטר רבי טרפון שאלו עליו אם הניח בן אמרו לשואל בן אין לו, בת יש לו, בן בת יש לו וכל זונה שנשכרת במנה שוכרתו במאתים. פירוש מפני יפיו היא נותנת האתנן כפלים כדרך שהיא לוקחת. אמרו לא זזו משם עד שהביאוהו לפניהם ואמרו לו חזור בך. וחזר בתשובה והורה הוראה בישראל.

וכתב בספר חסידים (סימן תטז): כתיב (משלי כ"א כ"ג) שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו חקר רבי אחר זרעו של ר' טרפון שהיה אומר אקפח את בני ונענש שאמרו אין לו בן אבל בת יש לו לכך לא ישבע לאדם בחיי בניו ולא באביו ובאמו ולא יאמר כך אזכה לעוה"ב ולא ישבע לאדם אם יאמינו לו יאמינו ואם לאו אל יהא חושש.

ובסימן תפ כתב הס' חסידים: 'חקר רבי אחרי זרעו של רבי טרפון שהיה אומר אקפח את בני ונענש שאמרו בן אין לו בת יש לו, לאשה אחת היו לה בנים והיתה מקללת אותם תמיד, אמר בעלה לאיש אחד מה אעשה לה, א"ל אני אמנעה כשהיה מקללת זו את בניה היה עונה אמן אחריה, אמרה אם אני מקללת אין בלבי שיתקיימו הקללות בהם, אמר אם תבקשו להם טובות אומר אמן ואם תבקשו להם רעות אומר אמן ומנעה, אמרו לו אם היו הקללות מתקיימות הרי גרמא שלך, אמר מוטב שאחטא פעם או פעמים כדי למנוע ממנה, ועוד קודם שאני עונה אמן אחר דבריה אני אומר יחי בלחש ועונה אמן בקול רם. במקום אחד היו מקללות אשה חברתה ואיש בר מחלקותו נשתמדו בניהם. פעמים היה מתקיים על המקלל על שם שמח לאיד לא ינקה (משלי י"ז ה'). ופעמים על המקולל. והטובים היו מצוים לזרעם שלא ידורו באותה עיר כי רבים היו שהמירו דתם בעיר מפני הקללות.'

א. ר"ח ור"ת מבארים הדין שהוא משום איסור תחומין.

ב. לרי"ף והרמב"ם הטעם הוא משום עונג שבת.

ג. לתוס' ורב האי גאון, הטעם דנראה כשט על פני המים שגזרו רבנן לאסור.

ד. לרז"ה הטעם, שמא יצטרך לחלל שבת שיבוא לפיקוח נפש.

ה. לרמב"ן, שמא גוי יעשה עבירה עבורו. [דמצד פקו"נ אין איסור].

ו. לרשב"ם, דין זה הוא לפי ב"ש שאדם מצוה על שביתת כלים, ולא קיימא לן הכי.

והאחרונים הקשו סתירה בדברי הרז"ה הנ"ל, דהנה לקמן (בפרק ר"א דמילה) נחלקו בעל המאור והרמב"ן אם נשפכו המים על המילה בשבת, האם מותר למול. הרז"ה סובר דאסור למול. כי אח"כ יצטרך להגיע לחילול שבת לחמם מים משום פקו"נ. והרי במפליגין בספינה הרז"ה סובר שאין איסור משום פקו"נ. אבל בג' ימים ראשונים מותר ואין חשש משום פקו"נ.

ומתרץ בקובץ הערות (סי' כג) שיש לחלק, דבספינה מדובר בערב שבת, ולכן אין איסור להכנס למצב של ספק פקו"נ. מה שאין כן בשבת עצמה.

עוד בעניין הפלגה בשבת כתב הגרעק"א: על שאלת רום מעלת פארו על אותן היושבים בכפר סמוך לעיר ומפסיק ביניהם מעבורת שקורין (פרוהם) ורוצים לעבור בשבת להתפלל בעשרה.

קשה עלי להתיר, דבפרק תולין (דף קל"ט) משמע דבספינה אף תוך התחום אסור דהוי כשט, וכמו שהוכחו במישור התוס' והרא"ש בפרק מי שהוציאווהו (דף מ"ג).

וממה דכתב הרי"ף פ"א דשבת גבי אין מפליגין, דודאי אם יהי חילול אף בתחומין דרבנן אף לדבר מצוה אסור אלא דמייירי תוך התחום וליכא איסור רק ביטול עונג שבת מחמת נענוע הספינה זהו מהני למצוה, וא"כ מוכח דאין בו איסור שט, י"ל דוקא בנכנס לספינה קודם שבת לא מקרי כשט דהרי ביותר מזה כתב דבעשה קידוש בספינה ויצא דחוזר ונכנס בשבת דלא מקרי שט דהוי חוזר לביתו, אבל לנכנס בספינה בשבת י"ל דגם הרי"ף ס"ל דהוי כשט, (והכי פסקין בש"ע סי' של"ט) א"כ ה"ה מעבורת.

ומ"ש רומע"ל דאפשר לקנות שביתה במעבורת ולעשות קידוש, אינו נראה, דדברי הר"ן שייך רק בספינה דהוי כמו בית ועושים בה כל צרכם בזה הוי כחוזר לביתו אבל מעבורת שהוא רק רפסודות עצים מחוברים זה לזה אינו חדר ובית ול"ש זה, כנלענ"ד.

דף כ.

פתילות שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת מפני שהאור מסכסכת בהן, שמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן מפני שאין נמשכין אחר הפתילה- ומצינו ג' טעמים בדבר: א) רש"י פירש בטעמא דאין נמשכין אחר הפתילה דהוא משום דאתי להטות. ב) התוס' ישנים (הנדפס על הגליון להלן ריש הסוגיא דחנוכה) כתבו "ורב"ן פי' דהא דאמר לעיל אין נמשכין אחר הפתילה, לא משום שמא יטה, אלא שמא יכבה וליכא שלום בית". ג) הרמב"ם בפיה"מ כתב טעם שלישי, וז"ל: וטעם איסור ההדלקה באלו הפתילות, לפי שהאש אינו אוחז בהן, וכמו כן אלו השמנים אינם נמשכים אחר הפתילה המשכה יפה, ובכן יהיה אור הנר חלוש וחשוך ויניחנו ויצא, וזה אסור, לפי שהעיקר אצלנו הדלקת נר בשבת מצוה (ועי' בתוס' יום טוב דגרם 'חובה'). ע"כ.

ובהגהות הרש"ש תמה מאוד על טעם הרמב"ם ד"וכי מפני שהאור פה חלוש יניחנו וילך למקום חשוך לגמרי", ולכה"פ הו"ל להרמב"ם ליתן טעם דמשום דהנר יהיה חלוש וחשוך, שוב אין כאן שלום בית, עיין שם בדבריו.

ובעיקר טעמו של רש"י דאתי להטות, העירו המפרשים אמאי כתב כן רק בטעם פסול שמנים ולא בטעם פסול פתילות. וכתב השפת אמת, דלכאורה מלשון רש"י משמע "דפתילות לא שייך האי טעמא, אלא דיש לחוש שיכבה". אמנם הקשה שם, דלכאורה איכא נפק"מ בין טעמא דאתי להטות או שמא יכבה, כגון בגוונא דיש לו נר אחר הגון ורוצה להדליק נר נוסף בפתילה פסולה, דלטעמא דשמא יכבה לא איכפת לן בהדלקתו כיון דיש לו אור אחר, ולטעמא דאתי להטות אסור (וראה בתוס' ישנים ד"ה מפני מש"כ בשם מהר"א זצ"ל, אבל אין דבריהם מוסכמים לכל הפוסקים).

וכן נפק"מ אם אין לו שמן אחר אלא זה, דלכאורה לטעמא דשמא יכבה אין לאסור להדליק, ולטעמא דשמא יטה אסור להדליק. וכיון שכן, לכאורה מוכח מלשון המשנה דחשש פתילות ושמנים שוים, דהלא התנא סתם בלשונו ושנה דאין מדליקין בפתילות ושמנים אלו, ואם איכא נפק"מ בין טעמיהם הו"ל לפרש טעם איסורם, וע"כ מוכח דטעם שניהם שוה. וראה שם מה שמסיק בדעת רש"י.

דף כא.

ולא בשמן קיק וכו'. מאי שמן קיק? - אמר שמואל: שאילתינהו לכל נחותי ימא ואמרו לי: עוף אחד יש בכרכי הים וקיק שמו - כתב המהר"ץ חיות (דקשה לפי דמפרש שמואל לעיל דשמן קיק היינו שמן של

משמע דכל המצוות הוקשו לתפילין, ובעיניו בהו מן המותר בפיק, מ"מ בנר חנוכה שהוא רק דרבנן יש להקל.

דף כב.

דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום: מאי דכתיב והבור רק אין בו מים. ממשמע שנאמר והבור רק איני יודע שאין בו מים? אלא מה תלמוד לומר אין בו מים - מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו - וכתב ר' חיים פלטיאל (בראשית פרק לז): וא"ת מנלן הא, וי"ל דכת' אין ר"ת אבל נחשים יש, אי נמי דדריש מיעוט אחר מיעוט הבור רק מיעוט, אין בו מים מיעוט, לרבות נחשים אתא, א"נ מדסמיק ליה וישבו לאכול דדרשינן ביה ויש בו לאכול, די שבו כדי להמית, ועוד דסמיק אההוא קרא המוליכך במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים, אלמא היכי דכתיב אין מים יש שם נחשים.

וכתב בחידושי הגרי"ז (סימן סא) דלכאורה מה הועיל ראובן בזה, הלא הבור היה ריק אין בו מים אבל נחשים ועקרבים יש בו, וכמו שמביא רש"י (בפסוק כ"ד), והרי מבואר ברמב"ם פ"ט מהלכות מלכים ה"ד בן נח שהרג נפש וכו' או שכפתו לפני ארי או שהניחו ברעב עד שמת הואיל והמית מ"מ נהרג. והנראה דהנה איתא בברכות ל"ג מעשה במק"א שהיה ערוד והיה מזיק את הבריות ובאו והודיעו לו לרבי חנינא בן דוסא, א"ל הראו לי את חורו וכו' נתן עקבו ע"פ החור יצא ונשכו ומת אותו ערוד וכו' א"ל ראו בני שאין ערוד ממית אלא החטא ממית. וכן כאן היה בטוח ראובן שהנחשים והעקרבים לא ימיתו את יוסף, וכאשר באמת אח"כ היה שלא פגעו בו לרעה.

ונראה עוד בזה דהנה א' ביבמות קכ"א. דנפל למים שיש להם סוף אשתו מותרת דודאי מת, ושם איתא ת"ר נפל לחפירה מלאה נחשים ועקרבים וכו' ריב"ב אומר אף לחפירה מלאה נחשים אין מעידים עליו, חיישינן שמא חבר הוא, ופירש"י יודע ללחוש, ונגד המים אין העצה הזאת, וזו היתה עצתו של ראובן דישליכהו אל הבור ויוסף הצדיק ודאי ידע ללחוש וינצל, ולזה אמר והבור ריק אין בו מים, דאילו היה בו מים לא היתה עצה כדאיתא בגמרא שם דבנפל למים מעידין עליו ולא חיישינן למידן.

>>>><<<<

עוף אשר קיק שמו. ובש"ס (חולין ס"ג ע"א) מחשב קיק בין עופות טמאים. ועיין ערוך ערך קיק כפי שרמז עליו מהרי"פ שם בהגהותיו לחולין. ועיין רא"ש כאן דהביא בשם ירושלמי. תני דבי רבי ישמעאל ואת הקאת זו הקיק. אם כן איך אפשר להדליק בו בחנוכה. הרי קי"ל דלא הוכשר לכל מלאכת שמים רק דבר טהור בלבד לקמן דף כ"ח ע"ב. ואיך אפשר להכשיר שמן קיק. דהוא עוף טמא למצות נר חנוכה. וע' במג"א א"ח הל' ר"ה סימן תקפ"ו ס"ג. ובעקר הדבר ע' בתשובות נודע ביהודה מה"ת סי' ג' חאו"ת. מה שהאריך בזה דלא נאמר דין דלא הוכשרו למלאכת שמים רק דבר המותר בפיק. רק בס"ת ותפילין ורצועות. ולא בשאר כל התורה ע"ש. ויש להוסיף עוד דוקא תפילין ורצועות דמקרי תשמישי קדושה. ואתקש לתורה. אבל בשאר מצות לא נקראו רק תשמישי מצות. וקילו בזה דמותר בהם אף דבר שאסור בפיק. וע' (מגלה כ"ו ע"ב) תשמישי מצוה נזרקי. ועיין (מנחות מ"ג ע"ב) דרצועות מקרי תשמישי מצוה.

ובספר "שנות חיים" לגאון רבי שלמה קלוגר כתוב: במסכת שבת (דף כא ע"ב) נאמר אמר רב שמנים שאין מדליקים בהם בשבת, מדליקים בהם בחנוכה. ובכלל השמנים שאין מדליקים בהם בשבת הוי ג"כ שמן קיק, ולחד מאן דאמר בגמ' הוא מין חיה, ובודאי הוא מין טמא, ומכל מקום משמע דכשר להדליק בו לנר חנוכה, עכ"ד. אך התורת חסד (סימן ס) חולק על ראייה זו וכתב: שמואל הוא זה הסובר עוף אחד יש בכרכי הים וקיק שמו. ורבי יוחנן וריש לקיש סוברים דהוא מין טהור. ואם כן יתכן שרב הסובר דכל השמנים שאין מדליקים בהם בשבת מדליקים בהם בחנוכה, כרבי יוחנן וריש לקיש סבירא ליה, דשמן קיק הוא מישחא דקאזא, דהיינו צמר גפן או קיקיון דיונה, אבל שמן של טמא לא הוכשר לנר חנוכה. והנה הגם שהתורת חסד דחה ראייתו של השנות חיים בכל זאת גם הוא מסיק "לענין מצוה בעלמא כמו ציצית וכדומה כשר אף מטמאה, ואין צריך שיהיה מן המותר בפיק".

ובר"ן (ר"ה דף ו ע"א מדפי הרי"ף ד"ה ומיהו) דן האם שופר מן בהמה טמאה כשר לר"ה, דאולי כיון דלזכרון קאתי כלפנים דמי, וצריך דוקא בהמה טהורה. משמע דבשאר מצוות בודאי מותר אף מטמאה. ואמנם במגן אברהם (סימן תקפו סק"ג)

גליון זה יוצא לאור ע"י 'שיעור הדף היומי' בביהמ"ד אהל תורה רח' הרב יוסף קארו 4 ביתר. מידי ערב נמסר שיעור בצורה רהוטה קצרה ובהירה בשעה 7.00 בערב - שמעו ותחי נפשכם. כמו"כ מתקיים שיעור 'למשכימי קום' לאחר הנה"ה בביהמ"ד תורת משה מציון רח' החוזה פינת דרכי איש, ושיעור למאחרי שבת בביהמ"ד אהל ישכר רח' המגיד ממעזריטש 144 בשעה 10.35 בערב ניתן לקבל גליון זה ע"י בקשה למייל: K0504166339@gmail.com בכתובת זו ניתן לקבל גם הגליון: 'בית מדרש גבוה לכהנים' ללימוד הלכות עבודת ביהמ"ק. לתרומות עבור בית מדרש גבוה לכהנים פנו למל' 0504166339 או דרך מכשירי נדרים.